

Folketingets Europaudvalg

Christiansborg, den 13. maj 2003
EU-Konventssekretariatet

Til

medlemmer og stedfortrædere i Europaudvalget
samt de danske repræsentanter i Konventet

COSAC-mødet i Athen 4.-6. maj 2003 sendte bidrag til Konventet

Resumé

På COSAC-mødet i Athen den 4.-6. maj 2003 drøftede man bl.a. arbejdet i Det Europæiske Konvent, og det bidrag, man vedtog, indeholder flere afsnit, som er rettet til Konventet.

Den græske premierminister Kostas Si mitis oplyste, at Giscard d'Estaing ville aflevere Konventets udkast til forfatningstraktaten på Det Europæiske Råds møde i Thessaloniki den 20. juni.

Udenrigsminister George Papandreou fremhævede i sin gennemgang af arbejdet i Konventet styrkelsen af demokratiet i Unionen gennem større gennemsigtighed og en højere grad af legitimitet, bl.a. ved at de nationale parlamenteres rolle styrkes. Han udkastede den idé, at man kunne lade de europæiske borgere vælge "præsidenten" for Det Europæiske Råd ved direkte valg samtidig med valget til Europa-Parlamentet.

I den efterfølgende drøftelse støttede Papandreou forslagene om et nærmere samarbejde mellem Europa-Parlamentet og de nationale parlamenter og ideen om, at der indføres en artikel i forfatningen om de nationale parlamenteres rolle. Han slog fast, at de nye medlemslande deltager fuldt ud i regeringskonferencen, også selv om forfatningstraktaten måtte blive underskrevet før de formelt blev medlemmer pr. 1. maj 2004. Han erklærede sig enig med Danmark og en række andre små lande i, at hvert land fortsat bør have en kommissær.

I det bidrag, COSAC vedtog, roser man Konventet for det arbejde, der er udført indtil nu, men opregner samtidig nogle punkter, hvor man mener, at de nationale parlamenteres rolle skal styrkes yderligere, ligesom COSAC's rolle skal defineres klarere.

På COSAC-mødet i Athen den 4.-6. maj 2003 drøftede man bl.a. arbejdet i Det Europæiske Konvent (som flere af COSAC-deltagerne er medlem af), og det bidrag, som mødet endte med at vedtage, indeholder flere afsnit, som er rettet til Konventet, hvis præsidium den 14. maj skal have sin anden drøftelse af protokollerne vedrørende nærhedsprincippet og vedrørende de nationale parlamenters rolle.

Premierminister Simitis

I sin indledende tale henviste den græske premierminister Kostas SIMITIS, der i dette halvår er formand for Det Europæiske Råd, til, at formanden for Konventet, Valéry Giscard d'Estaing, på det Europæiske Råds møde i Athen den 16. april havde lovet, at han ville forelægge det udkast til en forfatningstraktat, som Konventet var nået frem til, for stats- og regeringscheferne på disses topmøde i Thessaloniki den 20. juni. Premierministeren roste Giscard d'Estaing og konventets medlemmer for de store fremskridt, man havde gjort. Disse fremskridt ville gøre den næste fase, nemlig regeringskonferencen, kortere, sagde premierministeren. Mht. tidsplanen for regeringskonferencen sagde Simitis, at han håbede, regeringskonferencen ville kunne nå til et resultat så tidligt, at man den 1. maj 2004, hvor de nye medlemslande bliver fuldgyltige medlemmer, vidste, hvad det fremtidige traktatgrundlag ville være.

Konventet og de nationale parlamenters rolle

Udenrigsminister Papandreou

Udenrigsminister George PAPANDREOU indledte det punkt på dagsordenen, der drejede sig om evaluering af arbejdet i Konventet og de nationale parlamenters rolle i forfatningstraktaten. I sin gennemgang af de udfordringer, Det Europæiske Konvent står over for, fremhævede han målsætningen om at styrke demokratiet i Unionen gennem større gennemsigtighed og en højere grad af legitimitet. Gennem en konstruktiv dialog skulle man sikre et bedre demokrati og give borgerne og civilsamfundet større muligheder for at deltage. Han mente ligefrem, Den Europæiske Union kunne blive en model for andre regioner, idet den tager udgangspunkt i et værdifællesskab.

Udenrigsministeren nævnte, at der er bred enighed om, at det også vil være en god idé at anvende konventsmodellen i forbindelse med forberedelse af fremtidige ændringer af forfatningstraktaten. I den forbindelse nævnte han den brede deltagelse af nationale parlamentarikere og den åbenhed, der karakteri-

serer Konventet, idet alle dets papirer er tilgængelige på internettet.

Udenrigsministeren gennemgik de væsentlige resultater, der allerede var opnået i Konventet, og nævnte bl.a., at der var bred enighed om:

- at forfatningstraktaten skal erstatte alle de eksisterende traktater
- at Unionen skal være én juridisk person
- at Europa-Parlamentets rolle skal styrkes
- at charteret om grundlæggende rettigheder skal inkorporeres
- at området for frihed, sikkerhed og retfærdighed i højere grad skal omfattes af det kommunautaire samarbejde
- at de nationale parlamenters rolle skal styrkes

I forbindelse med det sidstnævnte punkt henviste udenrigsministeren til, at de nationale parlamenter vil få en bedre og mere systematisk information angående unionslovgivningen, og at der lægges op til et nærmere samarbejde med Europa-Parlamentet. Han nævnte også de nationale parlamenters rolle mht. overvågning af nærhedsprincippet, men tilføjede, at man ikke skal skabe nye organer, som vil gøre strukturen tungere og mere bureaukratisk.

Udenrigsministeren kunne se såvel fordele som ulemper ved at give Det Europæiske Råd en valgt formand, som sad for en længere periode. I forbindelse hermed udkastede udenrigsminister Papandreou den idé, at man kunne lade de europæiske borgere vælge denne "præsident" gennem et direkte valg samtidig med valget til Europa-Parlamentet. Det ville styrke demokratiseringen af Unionen og medvirke til at skabe et europæisk "demos" (det græske ord for "folk").

Udenrigsministeren sagde, at Unionens vanskeligheder ved at tale med én stemme i forbindelse med Irak-krisen forstærkede behovet for at få tilrettelagt procedurer og mekanismer, som fører til, at Unionen får udviklet en reel fælles udenrigspolitik – med større demokratisk legitimitet og større effektivitet.

Drøftelse

I den efterfølgende drøftelse fik hver taler ét minut til at fremsætte kommentarer til oplægget eller stille spørgsmål til udenrigsministeren. 25 skrev sig på talerlisten, og 18 fik ordet. Nedenfor er refereret nogle af de spørgsmål, som gav anledning til substantielle svar fra udenrigsministeren.

- Fejl! Ukendt argument for parameter. -

I anledning af et indlæg fra Kimmo KILJUNEN fra Finland, som i Konventet har stillet forslag om et nærmere samarbejde mellem Europa-Parlamentet og de nationale parlamenter, gav udenrigsministeren sin helhjertede støtte til denne idé. Han mente, protokollen om de nationale parlamenter ville sikre, at disse fik bedre mulighed for at gå fuldt informeret ind i et sådant samarbejde.

Jaime GAMA fra Portugal var ikke tilfreds med, at de nationale parlamenters rolle kun blev nævnt i en protokol, men ønskede indføjet en artikel i forfatningstraktaten herom. Den idé støttede udenrigsminister Papandreou.

Flere talere bad om at få uddybet premierministerens udtalelse vedrørende tidspunktet for afslutningen af Konventet. Bl.a. ønskede Frans TIMMERMANS fra Holland en lille smule mere tid til at debattere forfatningstraktatens del II. Udenrigsministeren svarede, at den overvejende stemning blandt medlemsstaternes regeringer var, at resultatet af Konventets arbejde måtte forelægges i Thessaloniki i juni. Men han udtrykte samtidig en vis forståelse for, at der kunne blive tale om en vis forlængelse af tidsfrist en for så vidt angik de mere tekniske bestemmelser i del II, således at Konventet på møder i juli og september kunne få mere tid til at drøfte detaljerne i disse bestemmelser.

Jozef BANAS fra Slovakiet og andre repræsentanter fra de nye medlemslande rejste spørgsmålet, om disse lande kunne deltage fuldt ud i regeringskonferencen, hvis denne allerede afsluttes i december 2003, og om de kan underskrive forfatningstraktaten samtidig med de nuværende medlemslande. Udenrigsministeren slog fast, at de nye medlemslande deltager fuldt ud i regeringskonferencen, selv om de først formelt bliver medlemmer den 1. maj 2004. Han mente godt, man kunne afslutte forhandlingerne på regeringskonferencen og så lade underskrivelsen foregå på et senere tidspunkt, f.eks. den 1. maj 2004.

Michael ROTH fra Tyskland gik ind for, at Kommissionsformanden skal vælges af Europa-Parlamentet, og forudså, at valget til Europa-Parlamentet kunne blive mere spændende, hvis partierne så snart kunne præsentere deres spidskandidater til kommissionsformandsposten. I sit svar bekræftede udenrigsministeren, at tendensen på Konventet går i retning af at lade Europa-Parlamentet vælge kommissionsformanden, som derefter skal godkendes af Rådet. Han fandt det helt i overensstemmelse med den demokratisering, som er et gennemgående træk i den nye forfatningstraktat.

Ben FAYOT fra Luxembourg var betænkelig ved at gøre Det Europæiske Råd

- Fejl! Ukendt argument for parameter. -

til et magtfuldt organ med en valgt formand, idet han mente, det ville trække i retning af mere mellemstatslighed. Vytenis ANDRIUKAITIS fra Litauen gik imod en fast formand for Det Europæiske Råd. I sit svar henviste udenrigsministeren til, at de fleste går ind for en fast formand, selv om nogle små lande er bange for, at det bliver en form for direktorat, hvis denne formand repræsenterer et stort land og bliver enige med de andre store lande. I den forbindelse nævnte George Papandreou, at hans erfaring som rådsformand var, at de store lande ofte var uenige.

Werner FASSLABEND fra Østrig betegnede det som en nødvendighed at få

etableret en fælles udenrigspolitik og spurgte, hvordan man ville styrke den europæiske beslutningsdygtighed på det punkt. Udenrigsministeren svarede, at det var hans erfaring, at EU er en betydningsfuld faktor i den internationale politik, hvis man er enig om, hvilken politik der skal føres. Derfor gik også han ind for en bedre samordning af EU's udenrigspolitik. I den forbindelse nævnte han, at man på topmødet i Thessaloniki skulle have en drøftelse af en europæisk sikkerhedsstrategi, således at man havde et grundlag for de forhandlinger, der skulle være med USA i Washington den 25. juni.

Claus LARSEN-JENSEN spurgte, hvordan det græske formandskab så på Giscard d'Estaings idé om at etablere en folkekongres, og ville gerne vide, hvordan man skulle forklare ideen over for borgerne, samtidig med at man gang på gang fremhævede, at målet var forenkling, og at der ikke måtte skabes nye institutioner eller organer. Udenrigsminister Papandreou tog ikke klart stilling til forslaget om en kongres, men sagde, at hvis man etablerede en sådan, kunne den få en rolle i forbindelse med de forskellige valg af formænd, der skulle foretages.

Claus LARSEN-JENSEN betegnede det som vigtigt, at hvert land får en kommissær, og spurgte, om det græske formandskab fandt forslaget om at gå helt ned til 15 kommissærer acceptabelt. Udenrigsminister Papandreou svarede, at Grækenland er enig med Danmark i, at hvert land må have en repræsentant i Kommissionen.

Bidrag fra COSAC

Under det sidste punkt på dagsordenen drøftede man det udkast til et såkaldt "bidrag" fra COSAC, som organet har mulighed for at sende til de europæiske institutioner og til Konventet. Efter den gældende forretningsorden kræver det

- Fejl! Ukendt argument for parameter. -

konsensus – forstået på den måde at ingen lande må stemme imod, mens der er mulighed for konstruktiv afståelse fra et land, som ikke ønsker at deltage i beslutningen, men dog ikke vil forhindre de andre i at træffe den. Det udkast, som blev omdelt på COSAC-mødets sidste dag, var blevet til på grundlag af et oprindeligt udkast fra det græske COSAC-formandskab samt de kommentarer og ændringsforslag, der var fremkommet fra de nationale delegationer, og som var blevet drøftet på et formandsmøde om eftermiddagen på COSAC-mødets første dag.

Det bidrag, som det blev besluttet at sende, er offentliggjort i Info-note I 250. Her skal kun nævnes to af de punkter, som blev drøftet, idet de har relation til de igangværende drøftelser i Konventet om de nationale parlamenters rolle.

Underskrivelse

I punkt 3 i det omdelte udkast var der en sætning, som lød: "COSAC finder, at den næste regeringskonference skal baseres på det udkast, der kommer fra Konventet, og at den nye traktat skal underskrives inden den 31. december 2003." Den sidste del af sætningen prot esterede Bogdan BAROVIC fra Slovenien og andre repræsentanter fra nye medlemslande imod, idet de ikke mente, man burde underskrive, før de nye medlemslande pr. 1. maj 2004 er blevet fuldgældende medlemmer. De støttede samtidig det finske initiativ i Konventet, som opfordrer til, at man i overensstemmelse med Lækeneklæringen først lader regeringskonferencen finde sted i 2004 og derved giver bedre tid til drøftelserne i de forskellige lande.

Mario GRECO fra Italien var af en anden mening. Han henviste til en udtalelse fra udenrigsminister Papandreou om, at regeringskonferencen bør afsluttes hurtigst muligt. Han var dog indforstået med, at underskrivelsen først fandt sted i 2004. Claus LARSEN-JENSEN foreslog, at man droppede de to datoer og blot skrev, at underskrivelsen skulle ske med deltagelse af de nuværende og de nye lande. Jo LEINEN fra Europa-Parlamentet mente, der var et generelt ønske om, at regeringskonferencen afsluttes under det italienske formandskab, men underskrivelsen kan ske senere. Heidi HAUTALA fra Finland foreslog, at man fjernede datoen 31. december 2003. Lars BARFOED mente, at det er vigtigere, at borgerne får gode muligheder for at drøfte traktatudkastet i en åben og gennemskelig proces, end at traktaten vedtages hurtigst muligt. Charlotte ANTONSEN gjorde opmærksom på, at ansøgerlandene jo i henhold til beslutningerne på topmødet i København deltager på lige fod i regeringskonferencen, uanset hvornår den finder sted.

- Fejl! Ukendt argument for parameter. -

Resultatet af drøftelsen blev, at ordet "underskrives" blev erstattet af "afsluttes", hvorefter sætningen kom til at lyde: "COSAC finder, at den næste regeringskonference skal baseres på det udkast, der kommer fra Konventet, og at den nye traktat skal afsluttes inden den 31. december 2003 og underskrives inden valget til Europa-Parlamentet."

Nationale Parlamenters adgang til EU-Domstolen

I det omdelte udkast handler punkt 7 c om systemet med et "gult kort" fra de nationale parlamenter, før en EU-lov vedtages, og om nationale parlamenters adgang til domstolsprøvelse efter vedtagelse af en lov, som det pågældende parlament finder strider mod nærhedsprincippet. Den sidste sætning i dette punkt lød i det omdelte udkast: "I begge tilfælde skal det være muligt for nationale parlamenter – eller i parlamenter med to kamre for hvert kammer – at handle direkte."

Josep BORRELL fra Spanien, som også er medlem af Konventet, bad om, at

man fjernede ordet "direkte" idet det vil give problemer med den spanske forfatning. Det gjorde Mario GRECO fra det italienske senat imod. David MARTIN fra Europa-Parlamentet foreslog, at man tilføjede: "hvis dette er i overensstemmelse med den nationale forfatning", hvilket fik støtte fra Lord GRENFELL fra det britiske overhus og fra Kurt BODEWIG fra den tyske forbundsdag. Ben FAYOT fra Luxembourg var ikke parat til at give nationale parlamenter en adgang til at lægge sag an ved EU-Domstolen og foreslog, at man strøg hele sætningen. Resultatet af drøftelsen blev, at eftersætningen kom til at lyde: "når dette er muligt i henhold til den nationale forfatning", idet mødelederen (det græske Europaudvalgs formand Dinos VRETTOS) fik den luxembourgske delegation til at afholde sig fra at stemme (såkaldte konstruktiv afståelse).

Det vedtagne bidrag fra COSAC

I punkt 3 roser man det fremragende arbejde, der indtil nu er udført af Præsidiumet og medlemmerne af Konventet, og giver udtryk for, at den kommende regeringskonferencen bør baseres på resultatet af Konventets arbejde, samt at forhandlingerne på regeringskonferencen om den nye traktat bør afsluttes inden den 31. december 2003 og underskrives før valgene til Europa-Parlamentet i juni 2004.

I punkt 4 udtrykker man sin tilfredshed med en række af de resultater, der

- Fejl! Ukendt argument for parameter. -

indtil nu er opnået i Konventet, og nævner i den forbindelse styrkelsen af de nationale parlamenters rolle.

I punkt 7 opregner man en række punkter, hvor COSAC kunne ønske sig en yderligere styrkelse af de nationale parlamenters rolle, bl.a. ved at man indfører en artikel i forfatningstraktaten indeholdende en definition af nærhedsprincippet og en artikel om de nationale parlamenters rolle. Man støtter ideen om et system med tidligt varsel, hvor det udløser et "gult kort", hvis en tredjedel af de nationale parlamenter finder, at et givet lovforslag ikke er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Man går også ind for, at et nationalt parlament (endda hvert kammer i et parlament med to kamre) skal kunne anlægge sag ved EU-Domstolen, hvis det mener, at en vedtagen EU-lov krænker nærhedsprincippet. Man kræver bedre information i tide til de nationale parlamenter, herunder officielle referater af forhandlingerne i Ministerrådet om lovgivning. I øvrigt ønsker man, at COSAC's rolle bliver klarere defineret i protokollen om de nationale parlamenter, og at det nedfældes på skrift, at EU-institutionerne bør tage hensyn til bidrag fra COSAC.

Med venlig hilsen

Bjørn Einersen

(Løbenr. 19469)